

نام و نام خانوادگی:
 مقطع و رشته: دهم انسانی
 نام پدر:
 شماره داوطلب:
 تعداد صفحه سؤال: ۴ صفحه

جمهوری اسلامی ایران
 اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
 دبیرستان غیردولتی دخترانه سرای دانش واحد فلسطین
 آزمون پایان ترم نوبت دوم سال تممیلی ۹۸-۱۳۹۷

نام درس: علوم فنون ادبی
 نام دبیر: خانم پاکزاد
 تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۳/۲۱
 ساعت امتحان: ۸:۰۰ صبح / عصر
 مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

محل مهر و امضاء مدیر		نمره به عدد:	نمره به حروف:	نمره به عدد:	نمره به حروف:
		نام دبیر:	تاریخ و امضاء:	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:
سؤالات	ع				
۱	در زمان سامانیان ----- عمده ترین مرکز فرهنگی به شمار می آمد.	۰/۲۵			
۲	رایج ترین انواع شعر فارسی در قرن چهارم و پنجم ----- و ----- و -----	۰/۷۵			
۳	سه مورد از ویژگی های قلمرو ادبی سبک خراسانی را نام ببرید	۰/۷۵			
۴	۳ مورد از ویژگی های نثر دوره غزنوی و سلجوقی را بنویسید	۰/۷۵			
۵	عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی را در سده های پنجم و ششم بنویسید :	۱/۵			
۶	ابیات زیر را تطمیع هجایی کنید و تعداد صامت ها و مصوت های آن را بنویسید . ما چو ناییم و نوا در ما ز توست / ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست صبا خاک وجود ما بدان عالی جناب انداز / بود کان شاه خوبان را را نظر بر منظر اندازیم	۳			

۱	حداقل حروف لازم برای قافیه تابع دو قاعده است با ذکر مثال آن ها را توضیح دهید :	۷
۲	اصطلاحات زیر را تعریف کنید: وزن: هجاء: خط عروضی: قافیه درونی:	۸
۱/۵	انواع سجع را با ذکر مثال توضیح دهید :	۹
۱	موازنه و ترصیع را تعریف کنید.	۱۰
۰/۷۵	کاربرد سجع در کدام بیت متفاوت است؟ (نوع سجع در هر بیت مشخص شود) الف) چرخ ارچه رفیع خاک پایت / عقل ارچه بزرگ طفل راحت ب) خالق و رازق زمین و زمان / حافظ و ناصر مکین و مکان ج) طوطی قند و شکر می نخورم / هر چه به عالم ترشی دورم و بیزارم از او	۱۱
۰/۷۵	جناس و نوع آن را در ابیات زیر مشخص کنید الف) کسی کو دم زند بی دم مباح او راست غواصی / کسی کو کم زند در کم رشد او را فزون رفتن ب) صد بار جان بدادم وز پای در فتادم / بار دگر بزارم چون بانگ تو شنودم	۱۲

	<p>(ج) صاف های جمله عالم خورده گیر / همچو دُرد درد دین جستیم ، نیست</p>	
<p>۱</p>	<p>با دلیل ثابت کنید کدام یک از ابیات زیر آرایه ترصیع و کدام یک موازنه دارد؟ الف) تیر بلای او را جز دل هدف نشاید / تیغ جفای او را جز جان سپر نباشد ب) کشیدم قلم بر سر نام خویش / نهادم قدم بر سر کام خویش</p>	<p>۱۳</p>
<p>۱</p>	<p>تفاوت واج آرایبی با واژه آرایبی را توضیح دهید؟</p>	<p>۱۴</p>
<p>۲</p>	<p>نمونه زیر را از نظر ویژگی های قلمرو زبانی بررسی کنید . جهاننا چه بد مهر و بد خو جهانی / چو آشفته بازار بازارگانی به درد کسان صابری اندرو تو / به بد نامی خویش همداستانی به هر کار کردم تو را آزمایش / سراسر فریبی سراسر زبانی وگر آزمایش صد بار دگر / همانی همانی همانی همانی</p>	<p>۱۵</p>

نمونه زیر را از نظر ویژگی های قلمرو فکری بررسی کنید
شنیدم که در بزم ترکان مست / مریدی دف و چنگ مطرب شکست
چو چنگش کشیدند حالی به سوی / غلامان و چون دف زدندش به روی
شب از درد چوگان و سیلی نخفت / دگر روز پیرش به تعلیم گفت
نخواهی که باشی چو دف روی ریش / چو چنگ ای برادر سر انداز پیش

۲

۱۶

صفحه ی ۴ از ۴

جمع بارم : ۲۰ نمره

۱۲	الف) دم - کم و جناس ناقص اختلافی ب) بزارم - بذارم : جناس ناقص اختلافی ج) دُرد - درد : جناس ناقص حرکتی
۱۳	الف) موازنه : تقابل سجع های متوازن در دو مصراع ب) ترصیع : تقابل سجع های متوازی در دو مصراع
۱۴	در واژه آرایبی با تکرار یک کلمه مواجه هستیم اما در واج آرایبی تکرار یک صامت یا مصوت را شاهدیم.
۱۵	تکرار - جملات کوتاه - دو حرف اضافه برای یک متمم - حرف اضافه اندر - صورت قدیمی کلمات
۱۶	ابیات تاکید بر تواضع دارند با شیوه تمثیل و استفاده از تشبیه شاعر به بیان این مساله پرداخته که باید مانند ساز چنگ افتاده و متواضع باشیم تا مثل دف آسیب نبینیم.